

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke: Sogn & Fjordane

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Selje

Emne: Flågtidsmat ved
familiefester

Bygdelag: Barmøy

Oppskr. av: Sverre Barmann

Gard: Barmann

(adresse): Barmansund

G.nr. 76 Br.nr. 10

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A

Fødselen

1) Ja det var skjikt, at nabokoner
slektninger og vänner som
kom med sengjemat til
barselskoner.

2) Nei dei kom enkeltvis
og meget sjeldent treffer det
at to sengjamatkoner treftes til
at vere der på samme tid!

3) Nei det blev efter som en
ville, og som en hadde raad
til.

4) 8 dager efter fødselen bejgnete
sengjamatkonene aa komme
da jekke dei utifra at kona
tolde kosten uten aa bli sjuk
av, det

5) Det var ikkje mer en en
gong, naar Kjaring var sengjemat

6) Det var Römegröt samme
bar.

Sndru var blötkake og småkaker
og ymse godter.

Ja til og med epler og apelsiner
vis det bleftis på at vare paa den
tid dette kunde!

7) Nei den skjikken er her
at leve en gong bere ein
sengjemat

8) Det var amber i eldre tider
no i nyere tid er det i
belikspan.

9) Nei en kalte ikkje, alt mat
for barselsgraut. Men en kalte
alt som var bore for sengjemat

10) Det var alltid kona sjölv

11) Lengere tider der det maake
roes sna maatte mannen
og ro med. Nei ein rekna
ikkje det for usömeligt om
mannen fulgte konen. Men
vis det var i samme bygd
jekk kona sjölv sagt, aaleine

12)

Ja sindingfolkjet maatte
 faa bragting og til og med
 smake på det di sjölv hadde
 laga.

Nei det var ingen forskjil
 enten det var gut eller pige

13) Ein brukte ikkje noke
 særnavn anna en svingjamat

14) Alle som kom med svingjamat
 fekk bragting kva tid det en
 var på døgnit

15) Nei alle mødre gifte og
 ugifte trankit.

16) Skjikkun er den samme
 annu di som har rømme
 koker rømmegröt om dei
 som ikkje det har lager fine
 kaker og søte saker i stædet.

17) Nei ein vit so lite om
 dette men det kan berde
 det fekk et kleplagg, som en
 liten brüge lögert eller lignande

18) Nei barnet faar ikke noe
 nå för det er kristnet

19) Ja en holdt daapskalas
og då var slektningar, inbedne
og grannar.

Blant disse valgte en saa
et fadere

20) Ja Daapselskabet het
Barsöl.

21) Nei ikke alle det var
somme av slektningene
som hadde med men ells
var det foreldrene til barnet
som bekostet Barsölet.

22) Nei det var ingen som
bar med seg mat ialfall
de som var utenorm familien

23) Ja no er det slik, at
foreldrene bekoster Barsölet
det brygges bakes, og stekes.
Blötkaker lefser, og småkaker
lages i massevis.

En kalotyne öl har, dei minns
og en 4-5 flasker polvarer dr seie
(Brennevin)

B. Födelsdag

24) Födelsdagen for barn blev

5,
feiret for vert aarsmaal på den
datoen en blev født. Dagen blev
feiret med et lite selskap av Jannaldning

25) Ja fødselsdagen for voksne
blir og feiret aarlig med
et lite selskap av sjølle mustander

Men ved runde tal som på
50 aarsdagen eller 70-75. aar eller
80 aar blir det holdt stor kalas
med en del inbødne!

26) Det var helst saane som
var bedt som kom men
eller kunde det og komme
utenforstaaende og ønske
tillykke med Dagen

27) Nei det er uanset bødne
og ubødne som jeg Det
er dei som har Jertelag, og
vil spandere paa vedkommende

28) Nei det var som en hadde
raad til Kjøkkaker, Losekjöt
og fiskekaker efter som en hadde
raad!

29) No er det Blötkake med so
mange lys som en er gammel
til. Men det er helst for Barn

b.
en bruker dette med Lys
for eldre folk ville dette ikke
passe det ville bli for mange
lys

Vi kan seil en mann fylte
50 aar og da maatte det vare
50 lys på kaken, det ville ta seg ut
enten maatte det vare en kjempe
kake ellers ville det ikke vare
plass til alle lysene "

Eles so er det sjokolade
eller kakao til og småkaker
ved siden av.

c.

Konfirmasjon:

30) Konfirmasjonen blev feiret
med en enkel fest i heimen
med Konfirmanten som hedersgjest
av foreldre og sine søsken. Det
var ikke so god raad paa, alt
da som no verken i klavien
og likeins vad matskjikker angaa

Glekkninger blev inbrudt likeins
gaderne Disse hadde jerne gaaver
med til Konfirmanten. Eles var det
kort Konfirmasjonskort, Nu er det
telegrammer

3// Ja konfirmasjonselskap har

vært holdt med jernom tidene
 kullt fra 18,90 og til no

32)

Dei som er nær prestu og
 læreren ber sjølvsagt disse men
 de som blir langt i frå får
 greie seg med slekt og venner

33)

Ja før i eldre tider men
 ikke nu.

34)

Ja en gir gaver til den
 som er konfirmant et
 smykke en ring halsband
 armbandsur o.l.

Ja for det neste uten, at
 det kunne være en slukning
 som ikke kunne komme

35)

Det er bløtkaker og søte
 saker for den som blir nær
 Bakeren.

Men for den som blir langt
 i frå må nøye seg med
 jernmesterte kaker

Før var det fest med berre
 lefse og gomme og sirupsbrød,
 som de da kalla.

All for tilfreds du var ikkje
 forvente som no Det er
 ikkje tilags nok for godt det er

D. Brylaup

36) Nei, det er ikkje nokon
 som kan truske at det har
 vore valdt forlovelseshfest. Med
 taler skaaler og alle gode greier

37) I eldre tider var folk mere
 forbeholdne og tilbakeholdne
 og ikkje so framfarsende som
 i voar tidsalder

Naar to blev forlovet saa
 blev det ikkje utbasinert over
 all verden med samme
 som no, i Suidene med det
 med ein gang

2 unge kunde gaa sammen aa
 holde lag i 7-8 aar for dei
 forlovet sig. Men no, derimot
 forlovelse efter 14 dagers samvar
 og kanskje mindre

38) I dei gode gamle Brylaup
 med Brylaupsaft.

A) første kvelden var det
 klubb ikkje med fett i
 men med fett til braant fett
 som en slo med paa valerken
 og duppit klubben i det var

god mat og so var det skjyr til.

Kaffe og Rüsinkaker med samme jektene kom. Og so til Kvelds Klæble som eg før har nevnt.

B) Om morgenen Brüradagen jekte, alle mat paa sengja av Brüra og Brügoonen og so for dei over med flaske.

Morgodram som det hetter Brüdgoonen med flaske og glas han skjengte Brünebin Brüden med en flaske vin og glas. Alle voksne maatte drikke.

Det var ordnet med flakseng i löda, og det låg mykje folk helst ungdommen. Og det var laat og levu mang en gang før, alle kom til ro!

Gutane ville ligge at med jenteane og. Då var det so som so-somme var krasne på kavaler og atter andre var tilfreds so som det laga seg. Ja, du ungdommen die! synes eg ser han före meg

Då so naar kloka blev in

4-9 stod folk opp. Og då maatte dei til bords. Gjeten med jenta som han laag i lag med og somme fan paa den maaten seg en kjærast, for livet.

Det var ein gong en gammel mann som sa til meg at vis, gut og jente fann ver-
andre i bryllup blev det venenskap som varte.

Det er sjelden sa han at forlovelse som er bejnt paa den maaten har blit forbi

Ja so blev alle jentane Tenka ved langbord som var en 5-6 meter lange og det blev bore paa bore av lelse snekalelse som dei kallast i denne tida. Og raud kagt Gomme. Brurakake utkrota med Navn og fine snirklar og kruisedüller rundt om. Smörbröd med fine roser paa sidene en 2-3 kret på kvart langbord. Dette var flotte greier en kunde ikkje ha raad aa skjere i dei ills var det siropbröd og andre smörbröd folk kunde ikkje lage smakkaker i dei dager. Men derimot er

er det smaa baker. So det
forstar.

Og so naar so alle jystane
og brøfolkje har sogt seg mat
har det av til kyrken. Det var
for det meste kreimbrøder
og det ringla og blekke
i syljar og bringeduk. Spelema
fjøl med fela under nakke
og heile fylje stende efter
til sjøen og ombord i en
femböring som dei benyter
mykje i dei dager. Spelema
min på ei bj toffe i framste
skuten og brudeparet i baks
køken og so stende dei ut
frå land.

Vis det ikke blev plass
til alle i baaten blev en til
sjøsaft og naar den var full
satt stende den efter den
andre baaten.

Denne baaten blev kalt Troms
- baat. Kia det ordet betyr veit
eg ikkje.

Naar so dei kom i en fra
kyrkja blev det skote 3 skot
med samme baaten la til
land.

Og naar so alle var komne
til gaards bar det til boeds

det var sosekjöt uksekjöt en stor ukse blev slagta for anledningen

sosekjöt og plomesåpe og etresting var midagen en fekk braa en kom igjen fra kjerka.

Da var klokka jerne 3 eller noke suntu.

B

Og til kvelds var det bræra kake og sirupsbröd

Anden dag var det kaffe og skjevemat og til middag

Bræragrauten det var mange episoder om bring den.

Somme forsökte og stöle grautfat fra kokken eller andre jente vekk skjeiene

Og likaste skurkane drag til og med med fett. Som skulle være i grauten

Rosiner blev det ströd ut over fatene og alle hunkelige puafim blev jort.

Min far fortalte at i et bryllup ville ikkje koka

ut med Bruragraut. Men
 Karame tok liksom godt, og
 mæra ijen pipa til eldhuset
 og da kom köikjen med ijen
 i rommet og daa maatte
 Rokka ryse.

J. da den köikjen kom karame
 seg iuset in og fan seg kvar
 sitt fat.

Kom so og sei at folk var
 ikke seugte i gamle dager
 også.

3 die dagen reiste jebane
 kor til seg. Med turing og
 skrik so det var felt-

39) Ja seudingar var no slik
 naar det var gifte folk so
 hadde kona korg og dori var
 mannen og med lipse gomme
 Brurakake med sit navn
 ja en maatte bestille disse hos
 bakeren en 3 dager paa forhaad
 korga var helt full og naar
 en kom til gards sa bar
 mann og kona korga imblom
 seg.

40) Stei en smurte maten på
 vanlige maaten.

41) Nei bemaren var enten
 vorten eller Brügomen
 og dei samla inget ting med
 seg.

42) Nei nokon slags benevelse
 paa dette hadde en ikke

43) Nei en fragte ikke sending
 för en jekte sjölv

44) Nei ingen fragtering har
 en nåt utvorn

45) Nei en sente intet jern

46) Naar jektene reiser heim
 faar dei sending med seg heim
 at.

Vertundene legge då i Kozga iju
 og det er ofte en faar like mykje
 med seg so naar en kom.

47) Det er meget sjeldent at en
 holder slikke gamle dags fester
 Brylaup no.

48) Det er pa sammen at mesh
 partem av brylaupene forgaar

49) Nei meget sjeldent. Men det forkommer sjölvsaagt Du gaar bare til Byfogden som en Seier.

50) Ja i gamle dager var det so at en gav i Skala. Om det var so, at en jekt rondt med en skål og saula inn pengar en en stor skål som var satt på bordet og so la gestane oppi after som dei hadde raad.

Ja og so var det noke, eg mer hadde glunt, i gamle dagar maatte en betale for aa danse med Brura. Om det brékast no veit eg ikkje for eg har vore i so faa Bryllaup.

51) Ja dei som vil no vere riktig fine hoder no sjölvsaagt et lite selskap mand og kone over en god Kopp Kaffe og med smakkaker til.

Gravöl.

52) I enkelte bygder har en kredsevis som hörer til og da blir mand og kone büt Eker har en i den senere tid büt

hele hilslyden og da kunde
det gaa den som ville.

53) Gravölet varke berre ein
dag. Og det var 3, maaltider

54) En fikk frokost med samme
en kom.

Naar en kom ijen frå kyrkja
etter Begravelsen var det onsdag
rosekjöt og plomesüsa og Desert

Og til kvelds var det småkaker
og kaffe.

Maten blev servert ved langbord
og småbord

55) Nei so vit eg veit so har
ikke vore nokon sort mat
som ikke burde benyttes
ved Begravelsemidager -

56) Nei

57) Det blev holdt på hotel
med en enkel Midag

58) Nei en brukte ikke
sendireg i begravelser

59) Nei en brøkte ikke
saant her verken i gam-
mal en ny tid!

60) Nei ingen klad i et
begravelse

61) Nei smaken var likeins
enten han eller hun var
gift eller ugift

62) Det er nesten 50 aar siden
at en jek over fra flere
dagers begravelse til en dags

63) Og mer på 60 aar siden
det blev nyttå Brennvinn
og Öl i ~~Beytan~~ Begravelse

64) Siden du tid har det
ikke veri nyttå sovore
i Begravelse

65) Det er ganske enkelt en
prokost og skidag og kveldsmat

66) Nei det er baulyst
og ville betegnes som en

vanare og ha slikt i
Begravelse

67) Ja i Byene og de større
steder brukes det for eksempel
i Maaløy Selje Raudberg osv
ikke paa bygde

68) Det er berre de sokalte
store som bruker det saar
har gaar en på kuse og
ber folket

69) For 50 aar siden

F. Nye Fester

70) Nei maken er det ikke
noken tradisjon med den
17 de Mai

Det ska vere Kvebröd og
smörbröd og kaffe en
serverer den 17 de

71) Ja alle heromkring feirer
torsdagen.
Ja en 10-12 aar er det
vel so omtrent siden

72) Ja en og annen tæsker
og feirer den men mange

husket ikke paa den engang

73) Ja det er Bløtekaker og
formkaker og småkaker
og god kaffe for engang
skjyld om den er dyr

74) Nei det er husmønnen
som fejrer opp det sjölv
men selvsagt er bakerne
ikke med sin reklame
i dette höve

75) Det blev gennem presse
og Radio kjent her hos
osse. Og vi er selvsagt nemme
for aa ta ikke i sovrakte